

Evidence-based practice in Nederland: evolutie en lessen

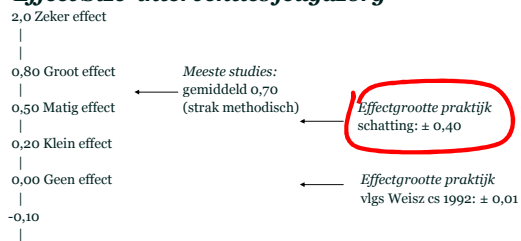
Congres 'EBP: levert het ons iets op?'

Gent, 27 oktober 2011

Tom van Yperen,
Nederlands Jeugdinstituut / Universiteit Utrecht / Universiteit Groningen
t.vanypere@nji.nl

Huidige effectiviteit jeugdzorg

'Effect Size' interventies jeugdzorg

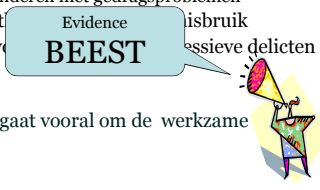

(Brun o.a.; Kardin, 1991; Kardin & Weisz, 1998; Lipsy & Wilson, 1993, 1998; Shadish et al., 2000; Weisz et al., 1992, 1995, 2006; Van Yperen, 2005; Geurts et al., 2010)

Effectieve jeugdzorg: hoe verbeteren?

Twee posities

- *Positie 1:* implementatie van specifieke, bewezen-effectieve interventie-methoden, bijv.
 - Triple P bij kinderen met gedragsproblemen
 - Horizon-metode bij misbruik
 - In Control! voor recidivistische delicten
 - BEEST bij seksuele delicten
- *Positie 2:* het gaat vooral om de werkzame professional

In deze bijdrage

- Deel 1. Wat is 'evidence-based' werken?
Definitie in historisch perspectief
- Deel 2. Huidige uitwerking in Nederland
 - Ervaringen
 - Vraagstukken
- Deel 3. Conclusies

4

Wat is 'evidence-based' werken?

Handelen met behulp van kennis over wat werkt in praktijk.

- Wetenschappelijk onderzoek* ('research-based')
- Ervaring / expertise* ('expert-based')
- Cliëntvoorkeuren* ('client-based')

- Ethische overwegingen** ('value-based')

De juiste mix!

*Bron: Sackett, (2000); ** Van Montfoort (2010); Van Yperen (2010)

5

De effectladder

(Bron: Veerman & Van Yperen, 2008)

Niveau	Onderzoek
4. Is de interventie werkzaam ? (Toon aan: interventie is verantwoordelijk voor effect)	- Experimenteel onderzoek (RCT) - Herhaalde N=1 studies - Quasi-experimenteel onderzoek
3. Is interventie doeltreffend ? (Toon aan: er zijn resultaten)	- Onderzoek probleemafname - Meten cliënttevredenheid, doelrealisatie
2. Is het in theorie effectief ? (Beschrijf: waarom zou het werken?)	- Literatuurstudies - Studies naar kennis praktijkwerkers
1. Heeft de interventie potentie ? (Beschrijf: doel, doelgroep, activiteiten, etc)	- Beschrijvend onderzoek

6

Belangrijke vraagstukken

1. Afbakening doelgroepen. Wat is uw 'top 5' van meest voorkomende problemen en hulpvragen bij uw cliënten?
2. Gebruik van evidence-based kennis over wat werkt bij uw 'top 5'.
3. De rol van professional: werken volgens boekje of volgens eigen inzicht?
 - Cliënten passen niet zo gemakkelijk in protocol
 - Waar blijft de professionaliteit?

10

Rol van de professional

Bescheidenheid past.

- Voor effectieve hulp: relatie professional-cliënt is belangrijk, maar specifieke methode kan belangrijker zijn (m.n. bij ernstige problemen) (o.a. Stevens e.a., 2000)
- Eerste aanwijzingen: zelfhulpprogramma's en internettherapie blijken effectief (o.a. Riper e.a., 2007)
- Professionals die methodieken slecht uitvoeren zijn minder effectief (o.a. Aos, 2002; Lowenkamp, 2004; Goggin & Gendreau 2006; Barnoski e.a., 2004)

Daarom volgens boekje/protocol methode werken?

11

Gebruik EB-methoden door professionals

Spanning tussen ¹

- Methodiek als strak protocol

Protocol als leidraad voor training, uitvoering en supervisie (voor *programma-integriteit*)

Versus

- Flexibel methodisch werken

De professional past de methode aan bij de organisatie, zijn werkwijze en de cliënten (voor *programma-flexibiliteit*)

¹ Fleuren et al. (2006); Stals et al. (2008); Mazzucchelli & Sanders (2010); Justice Research Center (2011)

12

Gebruik EB-methoden door professionals

Hoe met de spanning om te gaan tussen

- Programma-integriteit om methode intact te houden
- Programma-flexibiliteit om aanpassingen te kunnen maken

Oplossing: professioneel gebruik van methodieken

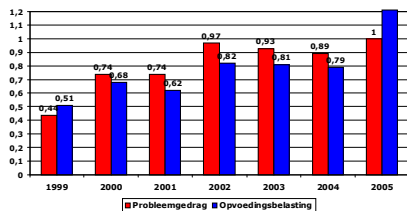
- Niet exact volgen van de methode is doel, maar verbetering effectiviteit
- Het programma moet de *werkzame principes* specificeren¹
- Monitor en bespreek de resultaten van de invoering¹

¹ Mazzucchelli & Sanders (2010)

Evidence-based werken in de praktijk

Effectgroottes IOG

≥ 0.80 : Groot effect 0.20-0.49: Klein effect
0.50-0.79: Middelgroot effect < 0.20 : Verwaarloosbaar effect

Bron: Leijsen (2008)

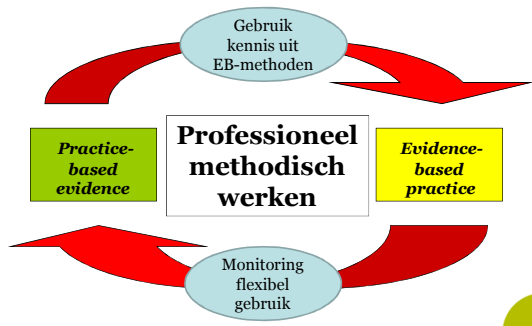
Rol van de professional

- Professionals maken een goede mix, dus gebruiken óók research-based kennis, verpakt in methoden.
- Professionals die methoden slecht uitvoeren zijn minder effectief.
- Professionals voeren de methode flexibel uit
 - Met behoud van werkzame principes;
 - Met effectieve zorg als doel
 - Monitoren hun resultaten

De jeugdzorg verbeteren

Barrières / voorwaarden in praktijk

- Gebruik meetinstrumenten en meten resultaten als onderdeel methodisch werken.
 - Terugkoppeling van resultaten aan professionals / teams.
 - Goede logistiek van gegevensstroom.
 - Supervisie / werkbijeenkomsten teams mbt toepassing methoden.
 - Financiële ruimte voor kwaliteit-ontwikkeling
 - Elke instelling zijn eigen methode? Werk samen!
- (zie ook: Handboek Zicht op effectiviteit)

Conclusies

1. 'Evidence-based' werken niet synoniem aan 'research-based' werken of werken-volgens-boekje; het gaat om de juiste mix
2. 'Evidence' is geen 'alles-of-niets', maar positie op een effectladder.
3. Verbetering effectiviteit jeugdzorg nodig:
 - Meer oog voor doelgroepen ('top 5')
 - Meer gebruik research-based kennis
 - Rol professional:
 - * bescheidenheid past
 - * de juiste mix maken, monitoren en leren!

Evidence-beest

Meer informatie

Yperen, T.A. van & Veerman, J.W. (2008; Red.). *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg*. Delft: Eburon.

Yperen, T.A. van, M. van der Steege, A. Addink & L. Boendermaker (2010). *Algemeen en specifiek werkzame factoren in de jeugdzorg. Stand van de discussie*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut. (download: www.nji.nl).

Yperen, T.A. van (Red., 2010). *55 Vragen over effectiviteit. Antwoorden voor de jeugdzorg*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut. (Download: www.nji.nl).

Geurts, E., Lekkerkerker, L., Yperen, T.A. van & Veerman, J.W. (2010). *Over verandering gesproken. Op weg naar meer zicht op effectiviteit van de jeugdzorgpraktijk*. Utrecht / Nijmegen: Nederlands Jeugdinstituut / Praktikon.
